

»cula et signa dicuntur.» Illa igitur sola corporalia opera inter signa et miracula non sunt adnumeranda, quae fiunt *corporaliter*, etiamsi raro, in rerum naturae ordine: proinde, quae virtute fiant ordinem sensibilem et corporeum superante, proprie miracula sunt. His plane consonat alia Augustini ipsius sententia (1): «Neque enim parva visibilium miraculorum potentia, Job cuncta »quae habebat amisit.» Atqui ab aëreis potestatibus fuisse ea miracula effecta, notat Augustinus, et Scriptura testatur. Verum haec cum supra laudatis (n. 136) Augustini verbis conferas.

140. Si autem velimus S. Thomae sequi sententiam, nullus, puto, anceps haerebit: audivimus quippe supra (134) dicentem: «Cum aliquid fit per virtutem creatam nobis ignotam, est miraculum quoad nos.» Atqui illud Deo opus est adscribendum quod est miraculum quoad nos: ergo. Item, de iis agens miraculosis operibus, quae tum a Sanctis, tum a magis fiunt, differentiam tantum inter illa extrinsecam cum Augustino statuit (2): «Cum talia faciunt magi, qualia sancti, diverso fine et diverso jure fiunt. Illi enim faciunt quaerentes gloriam suam, isti quaerentes gloriam Dei; et illi faciunt per quaedam privata commercia, isti autem »publica administratione et jussu Dei, cui cuncta creata subjecta »sunt.»

141. Quoad substantiam ergo operis miraculosi, non oportet quod omnem virtutem superet creatam; cum talia faciant Magi, qualia Sancti: at ne Magis opus adscribi possit, illud extrinsecus accedat oportet; ut fiat à quaerentibus gloriam Dei, et publica administratione et jussu Dei: sed numquid sancti et Angeli nequeunt publica administratione et jussu Dei opus perficere virtutem angelicam minime superans?

142. 3.º Divinae repugnat providentiae, talia hominibus exhibere testimonii sui sigilla, seu argumenta, quae ab illis discerni satis nequeant. Sed a vulgo hominum, praesertim gentilium solaque ratione utentium, discerni tantum hoc potest, an nempe superet opus aliquod leges naturae sensibilis ac corporeae; ergo. Minor patet; nam quid possint, quid vero non possint substantiae incorporeae, res est implicatissima, non rudibus tantum, sed sapientioribus etiam: audivimus enim quid ea de re sentiat Augustinus (n. 136). Quin imo Theologi, ac Philosophi, utrum possit creandi virtus creaturae conferri, pro utraque parte disputant; qui autem negandum id jure putant, in solida tradenda ratione laborant et inter se dissentiunt.

143. Obj. Miracula divinam debent omnipotentiam commons-

(1) De Trin., l. 3, c. VII.—(2) De Trin., l. 3, c. VII.

trare, uti supra argumentabamur (124): atqui nequit in opere aliquo divina elucere omnipotentia, nisi supra omnem creatam virtutem positum existat; non ergo satis est quod superet miraculum leges naturae corporeae.

Resp. Dist. *min.* Nisi positum sit opus vel quoad *substantiam*, vel quoad *adjuncta*, supra virtutem omnem creatam; conc. Prae-cise et necessario quoad substantiam debet opus superare virtutem omnem creatam; subd. Debet illam *physice* superare; nego: *moraliter* saltem; concedo. Ad rem Augustinus (1): «Nec ideo putandum »est, istis transgressoribus (Angelis) ad nutum servire hanc visi- »bilium rerum materiam; sed Deo potius, à quo haec potestas da- »tur, quantum in sublimes et spirituali sede incommutabilis judicat.» Proinde, etiamsi opus miraculosum vires non superet Angelorum, tamen, cum nequeant illud *ad nutum* efficere, sed accepta tantum a Deo facultate; patet, opus ejusmodi ex divina procedere Omnipotentia.

144. Quae autem sint adjuncta ista, in quibus nequit ab ulla creata virtute fieri opus miraculosum, expendit Suarez (2). Summa autem doctrinae est: «Pertinere ad divinam providentiam ut »non permittat aliquid falsum suo sub nomine et auctoritate ita »proponi, atque exterius confirmari, ut secundum rectam rationem »cogantur homines ad credendum illud esse dictum a Deo et assen- »tiendum ea certitudine quae omnem dubitationem expellat.» (Disputat. 31, sect. 2, n. 7 in q. 44, p. 3). Verum de his infra paulo fusius.

COROLLARIUM.

145. Quae adversus Thesim X objecta fuere (nn. 134, 135) poterunt ex dictis intelligi. Vera miracula, seu signa divinitus facta, in duo se junguntur genera: alia nonnisi virtute divina fieri queunt, quia virtutem desiderant infinitam; alia autem possunt quidem virtute perfici creata, dispensatione tamen divinitus facta, quia ab iis efficiendis creaturae prohibentur. Hanc miraculorum differentiam concedendam, ex iis quae praemisimus elucet, et possemus facile ex SS. litteris confirmare; puta, ex libro Job (3), et S. Matthaeo (4).

Ad 1^m ergo difficultatem dico; definitionem ibi datam positam fuisse ad miraculum *absolute dictum* explicandum: ideoque non erat ad ordinem naturae *nobis notum* restringenda.

(1) De Trin., l. 3, c. VII.—(2) De fide, disp. 4, sect. 3, nn. 9, 10, et disp. 31 in 3.^m p. S. Th., q. 44.—(3) C. I et II.—(4) VIII, w. 31, 32.

Ad 2^m autem objectionem reponimus; non ea sola à Deo tradi hominibus signa, quae virtutem desiderent infinitam; sed alia quoque plurima, quae dominium tantum in leges naturae sensibilis et corporeae praeseferunt, ideoque ad captum omnium facilius accommodantur.

§ III.

De causa miraculorum instrumentali.

THESIS XII.

146. Potest Deus uti etiam opera daemonis ad miracula efficienda.

Nota. Deum ministerio uti Angelorum et Sanctorum ad patranda miraculosa facta, nemo dubitat: ideo de his inquirere otiosum videtur.

Prob. 1.º S. Augustinus (1) de potestate agens daemonum ait: «Neque enim parva visibilium miraculorum potentia Job cuncta quae habebat amisit, et filios et corporis sanitatem.» Nempe, haec nocumenta, a Deo accepta facultate, daemones intulere.

2.º Occisio primogenitorum Aegypti miraculo est adscribenda, ut patet: atqui ad eam usus est Deus opera daemonis, ut tenent Abulensis, Rupertus, Hieronymus, Augustinus, etc. Praeterea, de saeva Herodis morte, de igne è coelo delapso ad preces Eliae, de flammis aemulos Moysis devorantibus, etc., inquirunt Scripturarum interpretes, utrum operam daemonis Deus adhibuerit ad ea perficienda miracula.

3.º Diaboli vires Deo sunt subjectae, et quaevis creatura ad nutum Dei paret: ergo potest Deus iisdem uti ad prodigia efficienda.

Dices: miracula ad Dei gloriam et hominum tendunt utilitatem: sed diabolus ejusmodi aversatur; ergo nequit miraculis cooperari.

Resp. Aliud est ad opus concurrere, aliud ad finem operis; unde dist. *conseq.* Nequit diabolus cooperari miraculis eadem Dei fine; conc. Diverso fine, vel mere coactus Dei imperio; nego.

THESIS XIII.

147. Per pravos homines potest Deus miracula efficere.

1.º Manifeste colligitur ex thesi nuperrime posita: si namque potest Deus opera daemonis uti, et poterit pravum hominem adhibere miraculis efficiendis.

(1) L. 3, de Trin., c. 7 (vel 12, 13).

2.º Balaam et Saul, dum peccatores essent, prophetarunt, et Caiphas etiam in Novo Testamento: poterant ergo et alia signa efficere. Ad diem judicii, quibusdam, qui olim et daemones ejecerunt et plurima alia fecere signa, dicit Christus (1): *Numquam novi vos; discedite a me.*

3.º Augustinus (2) id perspicue confirmat; «Aliter Magi faciunt miracula, aliter boni christiani, aliter mali.» Et exponens Matthaeum (3) ait: «Miracula fiunt? Non solum boni faciunt et mali, sed aliquando non faciunt boni... Quae est ergo vestis nuptialis? Caritas.» Lucide Hieronymus eundem exponens Matthaei locum (c. VII); «Prophetare et virtutes facere et daemonia ejicere, interdum non est ejus meriti qui operatur, sed vel invocatio nominis Christi hoc agit, vel ob condemnationem eorum qui invocant, et utilitatem eorum qui vident et audiunt conceditur; ut licet homines despiciant signa facientes, tamen Deum honorent, ad cujus invocationem fiunt tanta miracula. Nam et Saul et Balaam prophetaverunt, nescientes quid dicerent; et Pharaon et Nabuchodonosor somniis futura cognoscunt; et in Actibus Apostolorum filii Scevae videbantur ejicere daemonia. Sed et Judas Apostolus, cum animo proditoris, multa signa inter ceteros Apostolos fecisse narratur.»

4.º Rationem, qua etiam sceleratis ejusmodi traditur potestas, exhibet Augustinus (ibid.): «Admonet itaque ut intelligamus, quaedam miracula etiam sceleratos homines facere, qualia Sancti facere non possunt: nec tamen ideo potioris loci apud Deum esse arbitrari sunt... Sed ideo non omnibus Sanctis ista tribuuntur, ne perniciosissimo errore decipiantur infirmi existimantes, in talibus factis majora dona esse quam in operibus justitiae, quibus aeterna vita comparatur. Propterea Dominus prohibet hinc gaudere discipulos, cum ait: *Nolite in hoc gaudere.*»

THESIS XIV.

148. Nequeunt daemonia, proinde neque scelerati homines, subvertendo naturae ordinem hominibus nocere, nisi facultatem a Deo suscipiant.

1.º Docemur ex Vet. Test. (4), nullum potuisse nocumentum beato Job diabolum inferre, nisi quatenus illi Deus concedebat. Item, ex Nov. Test. patet, neque potuisse daemones Gerasenorum porcos invadere, nisi venia a Christo impetrata (5). Quod perpendens S. Gregorius (6) ait: «Ex qua re etiam hoc colligi-

(1) Matth. VII, 22. — (2) Lib. LXXX, QQ. q. 79. — (3) De Verb. Matth. Serm. 90, n. 5. — (4) Job. c. I et II. — (5) Matth. VIII, 31. — (6) Dial. I, 3, c. 21.

»tur, quod, absque concessione omnipotentis Dei, nullam malignus
»Spiritus contra hominem potestatem habeat, qui in porcos intrare
»non potuit nisi permissus.»

2.º Hieronymus (1) ait: «Daemones assidentes idolis saepe
»mala fecerunt, sed nisi concessa iis fuisset potestas a Deo, hoc fa-
»cere non possunt.» Ipse in Matthaeum (2): «*Mitte te deor-*
»*sum...* Vox diaboli qui semper omnes cadere deorsum desiderat:
»*mitte*, inquit, *te deorsum*; persuadere potest, praecipitare non
»potest.»

Augustinus (3) consentit: «Nec ideo putandum (nempe, ob
»mala Job immissa) est, istis transgressoribus ad nutum servire
»hanc visibilium rerum materiam, sed Deo potius a quo haec po-
»testas datur quantum in sublimi et spirituali sede incommutabilis
»judicat.» Et alibi (4): «Nec ipse ergo (diabolus) potest habere ali-
»quam potestatem nisi permissus... Permittitur autem aut ad poe-
»nam nostram, aut probationem.»

149. S. Thomas (5) ostendit, ex Dei tantum permissione posse
daemones nocere, laudans hanc Chrysostomi sententiam: «Per-
»misit daemonibus in porcos ire, non quasi a daemonibus persua-
»sus; sed primo quidem, ut instruat magnitudinem nocenti dae-
»monum qui hominibus insidiantur; secundo ut omnes discerent
»quoniam nec adversus porcos audeant aliquid facere, nisi ipse con-
»senserit.» Haec Chrysostomus, et subjicit S. Thomas: «Et
»propter easdem etiam causas permisit eum qui a daemonibus libe-
»ratur, ad horam gravius affigi.» Ad rem quoque Hierony-
»mus (6). «Aliud quoque signum est, idola deos non esse, quod nec
»bene possint facere, nec male. Non quod idola, vel daemones assi-
»dentes idolis mala saepe non fecerint; sed quod nisi concessa eis
»fuerit potestas a Domino, hoc facere non possint.»

150. D. Eximius paucis quid in hac re tenendum absolvit (7):
»Observandum est, aliud esse loqui de potestate Angeli (ut sic di-
»cam) absoluta: aliud vero de hac potestate, ut divinae voluntati
»subjecta, ejusque obligationibus alligata. Priori modo fatendum
»est, posse Angelos multa, ex his, quae in argumento sumuntur,
»efficere, et alia plura. Possent enim Angeli, si nudam facultatem
»naturalem spectes, animalia occidere, arbores eradicare, montes
»transferre, et similia, quae per violentum motum localem fieri
»possunt. Posteriori autem modo non possunt. Et ideo cum ordo
»universi certis Dei legibus definitus sit, simpliciter universi ordi-

(1) In Isai. l. 12, c. XLI, v. 23. — (2) C. IV, v. 6. — (3) De Trinit. l. 3, c. 7. —
(4) Enarr. II in ps. 26, 5. — (5) P. 3, q. 44, a. 1, ad 4. — (6) In Isai, c. XLVI,
v. 23. — (7) De Ang. l. 4, c. 27, 6.

»nem invertere non valent. Nam sancti Angeli divinis ordinationi-
»bus ad nutum parent, nec eis discordare possunt, aut volunt. Mali
»autem Angeli, quamvis eis retistere cuperent, non valent; et ideo
»tantum nocere possunt, quantum eis permittitur, ut Augusti-
»nus, notat, l. 3, de Trinit. c. 7, et sequentibus... De quo videri
»potest Augustinus, l. 2, de Civit. Dei, c. 23; et l. 7, c. ulti-
»mo; et l. 18, c. 18; et Cyprianus, l. 3, ad Quirinum, c. 80;
»et in epist. 75, quae est Firmiliani ad Cyprianum; et l.
»de *Orat. Domin.* circa illam petitionem, *Ne nos inducas*; et Gui-
»lielmus Parisiensis, in 2.^a parte de *Universo.* Haec erudi-
tissimus, Eximiusque Doctor.

Quae autem in thesi dicta sunt, conferas cum iis supra traditis,
nn. 134, 135.

151. Dices 1.º haud magni videtur faciendum quod in hac sta-
tuitur thesi: non enim in iis solis operibus, quibus naturae subver-
titur ordo, locum habere deprehenditur quod absque Dei permis-
sione fieri nequaquam possint; sed in ceteris quoque, puta, blasphemare,
occidere, etc. Quid enim, nisi Deo permittente, fieri unquam
potest?

152. Resp. Dupliciter potest opus quodcumque a Deo sini: vel
ita, quod communi lege cuius volenti permittitur, exceptione au-
tem nonnumquam opus impeditur; uti cum nequiverunt Naza-
reni Christum e monte in praeceps mittere: vel sic, quod univer-
sim non conceditur, sed adhibita tantum ad singulos casus dispen-
satione. Hoc igitur sensu procedit Thesis, ut proposita suadent
argumenta.

153. Dices 2.º Testes existunt Missionarii, qui inter infideles
Christum enuntiant; multum spiritus nequam adversus paganos
praevalere, eosdemque gravissimis afficere molestiis, quibus, sus-
cepto Baptismo, liberantur. Ergo lege quadam generali possunt
spiritus maligni ordinem transgredi naturae.

154. Resp. Nego sequelam. Etenim potius traditam in thesi doc-
trinam roborat ista Missionariorum experientia: non enim natura-
lem ordinem consequitur tyrannica illa diaboli in paganos potentia,
sed peccatum originis, quo diaboli servi facti fuerunt: inde et ces-
sat servitus ista suscepto Baptismate; gratia autem legibus non de-
rogat naturalibus. Temporalis igitur, provisoria, peccati sigillum
dicenda illa nocendi licentia, ideoque et miraculosa; etiamsi, prop-
ter molestiarum frequentiam, potentiam illam paganus non admi-
retur.

SCHOLION.

155. Post dicta, videtur, quaestioni illi concedendum locum; utrum cum, praeter ordinem naturae sensibilem, pravi spiritus per se immediate, vel per magos, quos *Medium* nunc dictitant, aliqua efficiunt, dicere oporteat, *miracula fieri?* Ratio favere videtur; quia dum Angeli, vel viri sancti miracula operantur, non sunt in ejusmodi operatione nisi Dei instrumentum: cum ergo simpliciter dicamus, illos tunc miracula patrare; quid obstat quominus et de daemonibus similia agentibus idem dicamus? Unde et Augustinus, ut vidimus, miracula appellat ejusmodi diaboli opera (n. 146). Tamen negant Estius et Benedictus XIV, ejusmodi diaboli opera miracula dici debere; quo sane non videntur sibi satis constare: numquid non definiunt ipsi miraculum; «Opus sensibile vires superans sensibiles ac corporeas?»

156. Videtur igitur quaedam adhibenda distinctio. Opera ista mira et diabolica possunt sub duplici perpendi respectu; altero ad Deum, quatenus ab eo juxta sapientissimam ordinantur et dispensantur providentiam; et ad diabolium altero, quatenus ipse ea exsequitur opera. Jam vero, aliter Sancti, et aliter diabolus in hisce Deo cooperantur operibus: sic enim Sancti agunt, ut unum agens *morale* cum Deo efficiant, voluntate eorum Deo subjecta, et ad eundem divinae gloriae scopum tendente: diabolus autem, malitia tumens, nocere tantum vult; adeoque ad finem miraculorum, gloriam Dei, scilicet, et utilitatem hominis, coactus laborat.

157. His ergo positis, **dicimus**; idem opus miraculosum duplici recte insigniri nomine; quatenus vel refertur ad Deum omnis boni auctorem, et ad Sanctos Deo ministrantes; vel ad diabolium cooperantem quidem nonnunquam, sed ad nocendum unice intentum. Unde cum Angeli vel Sancti ad opus aliquod, supra naturae sensibilis vires positum, concurrunt, dicendi erunt miraculum efficere: diabolium autem nunquam miraculum effecisse dicetur; sed prout ad illum, viribus suis cooperantem, opus aliquod refertur, alio donari debet nomine, vel portenti, vel prodigii, vel signi, vel maleficii, etc.

158. Proinde intelligimus, qua de causa dicantur aliquando ejusmodi opera, quibus concurrat diabolus, miracula; sic enim jure dici possunt quatenus a Deo providentur. Etiam si enim diabolus gravissima illa mala Job intulisset, hic ad Deum illa referebat, dicens: *Si bona suscepimus a manu Dei, mala quare non suscipiamus...? Quis det ut veniat petitio mea, et quod expecto tribuat mihi Deus? Et qui coepit ipse me conterat, solvat manum suam et succidat me.....?*

Ipse enim solus est, et nemo avertere potest cogitationem ejus; et anima ejus quodcumque voluit, hoc fecit. Cum expleverit in me voluntatem suam, et alia multa praesto sunt ei, et idcirco a facie ejus turbatus sum, et considerans eum timore sollicitor. Deus mollivit cor meum, et omnipotens conturbavit me... Contra folium quod vento rapitur ostendis potentiam tuam...? (1).

159. Dices: De operibus agens magicis, opinionem quorundam refert Suarezius negantium, talia opera a daemone fieri, sed Deo illa tribuentium, qui solus naturam immutare valet. Ad quam sententiam respondet Suarez dicens; id blasphemum esse, cum ejusmodi opera sint turpitudinis et vanitatis plena (2). Unde videtur quod nullo modo possint magicae operationes Deo tribui.

160. Resp. Duo sunt in opere magico vel diabolico accurate distinguenda: quaedam sane turpia, aut saltem vana; alia autem bona, vel ex se indifferentia. Prava, ex. gr., sunt societas cum daemone, intentiones tum magi, tum diaboli, et quidquid intercedat inhonestum: cetera, ut apparitiones, sive verae, sive phantasticae, motus locales, aegritudines, curationes, etc., bona sunt vel indifferentia.

Quod igitur Deo, quasi auctori, prava illa et turpia tribuantur, blasphemum sane reputabimus; quod vero Deus daemoni aliquid imperet, vel ipsius utatur actionibus aut magorum, ad honestum alium finem, nemo improbare audebit, quemadmodum, in re simili, ipse docet Suarez (3): «Divini Philistinorum (1.º Reg. VI), dederunt signum de Arca Domini: *Si per viam finium suorum... ipse fecit nobis hoc malum grande; sin autem minime.* Quod signum ex se nullius momenti erat, et tamen divina Providentia illud probasse videtur. Resp. Nihil ergo obstat quin dicamus, divinos illos in eo peccasse, et ductos fuisse sua consuetudine augurandi et consultandi etiam daemones: Deum autem usum fuisse malitia eorum et speciali Providentia voluisse, ut vaccae irent recta via, ad confussionem infidelium, et honorem ac reverentiam suae Arcae conciliandam etiam ab hostibus.» De ista quoque divinatione, ait A Lapid (4): «Erant hae sortes divinatoriae, nec a Deo suggestae, ideoque supersticiosae et illicitae: sed Deus eas direxit; et vel per Angelos, vel per diabolos, ut ex Origine vult Mendoza, sortilegii hujus instigatores, incitavit vaccas ut viam in Israël capesserent, ut Philistaei ex suis sortibus cognoscerent, a Deo Israël sibi has plagas fuisse immissas.»

161. Habes ergo duplicem in eodem opere rationem, ex qua et

(1) Job. cc. II, VI, XIII, XXIII.—(2) De Relig. I. 2, c. 14.—(3) Ibid. c. 10, nn. 7 et 11.—(4) In I, Reg.

miraculum illud dicere valeas, quatenus ex *speciali procedit Dei providentia*; et sortilegium ac peccatum, quatenus divinatores et diaboli ad illud malitiose concurrunt. Quum ergo de opere aliquo supernaturali agitur, non est sub miraculi ratione et nomine, diabolo adscribendum; quia non nisi invitus ad ordinem concurrat divinae Providentiae. Sic Benedictus XIV concludit: «Quoties igitur facultate sua utens daemon, sic volente Deo, aliquid facit »excedens vires naturae sensibilis et corporeae, miraculum tunc »referri debet ad Deum, in similibus peragendis utentem opera daemomnis.»

§ IV.

De miraculorum causa finali.

THESIS XV.

Miraculorum finis generalis ac praecipuus est Dei gloria; particularis autem multiplex.

162. Nota 1.º Omnium sane Dei operum finis generalis et ultimus est suae bonitatis communicatio, seu divina gloria, quae ultima est ac plenior bonitatis divinae effusio. At quia sapientissima Dei opera nobis consuetudine vilescunt, ut notat Augustinus, ideo providit divina bonitas miracula, seu insolita quaedam opera perficere, ut nobis clarius divina effulgeret gloria.

163. Nota 2.º Cum ergo iste sit generalis miraculorum finis, exinde praeclarum habebis signum ad dignoscendum, utrum ii, qui ad miraculi concurrunt effectum et exhibitionem, unam moralem cum Deo personam agant, seu nomine Dei operentur ac loquantur: nisi enim divinam in operibus miraculosis gloriam sincere inquirant, fidelis ministri munere minime funguntur; etenim: *Qui a semetipso loquitur, gloriam propriam quaerit; qui autem quaerit gloriam ejus qui misit eum, hic verax est* (1); ait Dominus.

164. Probr. 1.^a pars. Primo: dixit Dominus *Marthae*, indicans Lazari resurrectionem (2): *Si credideris, videbis gloriam Dei*. Item; interrogatus a discipulis de caeco (3): *Quis peccavit, hic, aut parentes ejus, ut caecus nasceretur?* Nempe, putabant peccato aliquo caecitatem illam inductam; verum edocuit eos Dominus, non aliam extitisse causam nisi ut, per miraculum sanationis, Dei gloria effulgeret: *Neque hic peccavit, neque parentes ejus; sed ut manifestentur opera Dei in illo.*

(1) Jo. VII, 18.—(2) Jo. X, 40.—(3) Jo. IX, 2.

165. 2.º Augustinus generalem exhibet omnium miraculorum causam (1): «Erige rationalem aspectum, utere oculis ut homo, »intende coelum et terram... Crede in eum quem non vides propter »ista quae vides... Unde ergo ista quae vides, nisi ex illo quem non »vides? Sed, ut dicere coeperam, quia ista viluerunt, venit ipse ad »facienda insolita ut et in ipsis solitis agnosceres artificem tuum... »Parvane signa, parva ne indicia sunt Creatoris ipsa creatura? Venit etiam, fecit miracula.» Docet insuper (2), aliter signa fieri a diis gentilium, aliter a Sanctis: nam Sanctorum signis «unus commendatur Deus... Si ergo Angeli sibi expetunt sacrificia, praepo- »nendi sunt qui non sibi, sed Deo Creatori omnium, cui serviunt.»

Et Hieronymum audivimus supra dicentem (n. 147); ad Dei honorem fieri miracula, etiamsi interdum nullum existat meritum in eo qui miraculum operatur.

Quo pacto autem Deus sit miraculis laudandus et honorandus, Paulus et Barnabas praeclare edocuerunt (3).

166. 2.^a pars prob. Fieri solent miracula:

a) Ad doctrinam fidei vel morum confirmandam; unde praedicatum fuit Evangelium (4), *Domino cooperante et sermonem confirmante sequentibus signis*. Sed de hac re infra (Thes. XVIII).

167. b) Ad alicujus sanctitatem commendandam. 1.º Hinc plurima a Deo facta sunt miracula, ut ostenderet suum esse ministrum et servum Moysem; quod ex Sacra Scriptura apertum est (5). Elias quoque dixit. *Si sum vir Dei, descendat ignis...* (6). Conferas etiam Numerorum c. XII et XVII.

2.º Confirmatur Ecclesiae sensu et consuetudine: nam Beatificationis, et Sanctificationis honorem nulli impertitur, nisi miraculis praefulgeat.

168. c) Ad beneficium aliquod sive corporis, sive praesertim spiritus impertiendum.

1.º Apertum fit ex SS. Scripturis; innumera enim, quae in iis enarrantur, miracula eo passim prospiciunt; de miraculis quidem Christi dicitur (7): *Pertransiit benefaciendo et sanando omnes.*

2.º S. Augustinus rem confirmat (8): «Tot jacebant, et unus »curatus est, cum posset uno verbo omnes erigere. Quid ergo in- »telligendum est, nisi quod potestas illa et bonitas illa magis age- »bat, quid animae in factis ejus pro salute aeterna intelligerent, »quam quid pro temporali salute corpora mererentur?»

(1) De verb. Jo. ser. 126.—(2) De civit. Dei, b. 10, c. 16.—(3) Act. Ap. XIV, vv. 10, 17.—(4) Marc. XVI, 20.—(5) Ecclis. XLV et Exod. c. IV.—(6) Reg. I, 10.—(7) Act. Ap. XX, 38.—(8) Trad. 17 in Jo. Ev.

169. d) Fiunt quoque miracula ad peccatorum vindictam.

Multis miraculis fuit durities Pharaonis et Aegyptiorum infidelitas castigata; quinque civitates cum Sodoma fuerunt igne combustae et submersae; et de Moysis aemulis praemonitum fuerat (1): *Sin autem novam rem fecerit Dominus, ut aperiens terra os suam deglutiatur eos et omnia quae ad illos pertinent, descendentque viventes in infernum, scietis quod blasphemaverint Dominum.* Ex novo quoque Testamento novimus, Ananiam et ipsius uxorem fuisse, ad vocem Petri increpantis (2), morte subita a Deo punitis; et magum Barjesu a Paulo caecitate affectum: *O plene omni dolo, fili diaboli... Et nunc ecce manus Domini super te, et eris caecus.*

170. e) Ad exercitium et profectum justorum, et caeterorum exemplum, saepe fiunt miracula.

Supra (146) id ab Augustino didicimus de aerumnis Job disserente. Item, quibus miraculis edoctus a Deo fuerit Jonas propheta ut divinis acquiesceret mandatis, in ejus canonica legimus Scriptura. Dominus quoque Jesus fuit miraculose tentatus, ut nobis vincendi praeberet exemplum. Verum similia in omnibus fere Sanctorum vitis passim leguntur exempla.

Denique plures in sequenti thesi elucebunt causae, propter quas miracula fieri Deus providit.

THESIS XVI.

Etiamsi daemones et magi iis ministrantes, cum illis datur portenta efficiendi facultas, turpem prosequantur scopum, tamen ad honestum aliquem finem ejusmodi miracula a Deo ducuntur.

171. **Nota.** Hanc ponimus thesim ut clarius divina Providentia miraculosis in operibus elucescat; instante enim Antichristi dominatione et senescente fide, fore signa et miracula multiplicanda, praemonitos nos Spiritus S. voluit.

172. 1.º Elucet thesis in SS. litteris.

Diabolus quidem Jobi nocumento erat intentus, tum quoad animam, tum quoad corpus, nec non divinae impediendae gloriae. Etenim contendebat, non gratis et amore Jobum Deo obsequium praebere, sed propter bona et prosperitatem quibus fruebatur: *Mitte manum tuam, aiebat, et tange os ejus et carnem, et tunc videbis*

(1) Num. XVI, 30.—(2) Act. Ap. c. V, et XIII.

quod in faciem benedicat (maledicat) tibi. Deus autem diaboli opera usus est, ut Jobi eluceret fidelitas et fortitudo, et omnibus patientiae praeberet exemplum, atque divina eluceret gloria, et merita servi sui perficerentur. Unde ait Origenes (1): «Ad ingentem gloriam et laudem hujus rei perditio provenit coram Deo et Angelis ejus.» Et S. Gregorius (2): «Aperta aliis virtutum exempla non daret, si ipse sine tentatione maneret.»

Pariter daemones illi, qui gregem in mare projecerunt, hominibus nocere et in Christum odium creare intendebant; multa tamen bona ex eo miraculo orta, testantur SS. PP.; inde enim pravorum spirituum innotescit existentia; malitia quoque eorundem et in caeteras creaturas odium; potestas Christi et dominium in averni potestates, etc.

Item, ex miraculosis Christi in deserto tentationibus ingentem Deo provenisse gloriam, et nobis utilitatem, perspicuum est; at diabolus mala solummodo meditabatur.

173. 2.º SS. Patres docuerunt etiam, quae provideantur a Deo è diabolicis portentis bona. S. Justinus (3) ait: «Sed quia et sensus manet iis omnibus qui extiterunt, et supplicia aeterna reposita sunt; ne haec pro certis habere ac vera credere negligatis. Nam et Necyomantiae et incorruptorum puerorum inspectiones et animarum humanarum evocationes, et qui apud magos dicuntur somniorum immissores et assessores, et quae a peritis illarum rerum fiunt, persuadent vobis animas etiam post mortem sensu praeditas esse..., et daemoniaci... et quae dicuntur apud vos oracula... et quaecumque alia ejusmodi.»

174. Id confirmat Augustinus (4): «Hic video quid infirmae cogitationi possit occurrere: cur scilicet, ista miracula etiam magicis artibus fiant?... Intelligi datur, ne ipsos quidem transgressores Angelos et aëreas potestates, per quas magicae artes possunt quidquid possunt, valere aliquid, nisi data desuper potestate. Datur autem vel ad fallendos fallaces... vel admonendos fideles, ne tale aliquid facere pro magno desiderent, propter quod etiam nobis Scripturae auctoritate sunt proditae, vel ad examinandam, probandam, manifestandamque justorum patientiam.» Et ipse rursus (c. 17 vel 23): «Potestates autem aëreae superbae atque fallaces, etiamsi quaedam de societate et civitate Sanctorum, et de vero mediatore, a sanctis Prophetis vel Angelis audita, per suos vates dixisse reperiantur; id egerunt, ut per haec aliena vera etiam

(1) L. 2, in Job.—(2) L. 3, Mor. c. 2.—(3) Apolog. 1.ª, n.º 18.—(4) De Truil. 1, 3, c. 7 (vel 12 et 13).

»fideles Dei, si possent, ad sua falsa traducerent. Deus autem per »nescientes id egit, ut veritas undique resonaret, fidelibus in adju- »torium, impiis in testimonium.»

175. S. Chrysostomus (1) rationem tradit, quod Apostolorum tempore aliqui extiterint praestigiatores: «Si praestigiatores »non fuissent, ac deinde hi (Apostoli) vicissent, forte suspicio fuisset: cum autem illi apparuissent, hi vicerunt. Hoc autem mirum »est. Ideo apparere non prohibentur, ut et sic magis fulgeant »(Apostoli). Ne ergo doleamus quod sectae sint, cum et pseudo-christi fuerint, et antehac et postea, ut obscurarent illum. Sed veritas »fulget et splendet ubique. Etenim morbus sanitatem conspicuam »facit, et tenebrae lucem, tranquillitatemque tempestas... Hoc et »Moysi accidit: concessit Deus ut magi essent, ne magus putaretur esse Moyses; permisit ut docerent omnes quantum magia »poterat comminisci; ultra autem non deceperunt, sed ipsi sese »victos confessi sunt. Nihil nobis nocent deceptores; imo nos meliores reddunt, si quis attendere velit. Quid igitur, inquires, si istorum gloriae consortes simus? Non apud nos gloriam habent, »sed apud eos qui iudicio non valent.»

Hieronymus, de diabolicis illis Christi tentationibus (2) ait: «Praecedit tentatio ut sequatur victoria, Angeli ministrant ut victoris dignitas comprobetur. Scilicet, Christi ruinae diabolus erat »intentus, Deus autem ipsius victoriae et triumpho.»

176. Unde in miraculosis his operibus, quibus potest Diaboli actio intercedere, necessum prorsus est accurate distinguere, quo Dei providentia homines ducere intendat, quo autem diabolica astutia. «Ille, ait Hieronymus (3), cupit animas hominum tenere captivas; Dominus liberare. Ille praedicat idola; hic unius Dei notitiam. Ille trahit ad vitia; hic ad virtutes revocat. Quomodo possunt »inter se habere concordiam, quorum opera divisa sunt?»

§ V.

De veris dignoscendis miraculis.

THESIS XVII.

Vera miracula a falsis secernenda sunt, ad idque certae suppetunt regulae.

177. **Nota 1.º** Ex supra statutis constat, miraculum, *absolute* dictum, opus Dei esse (Th. X, n. 130). Deinde si superet opus aliquod

(1) In Act. Apt. hom., 46.—(2) In Matth. c. IV, 16.—(3) In Matth. c. XII.

naturae corporeae leges seu vires, Deo esse adscribendum (Th. XI, n. 137); quod si diabolus supra leges naturae sensibilis quicquam efficiat; id minime posse nisi facultate sibi a Deo praestituta, qui potest opera uti diaboli (Th. XII, n. 146: et Th. XIV, n. 148); tunc autem ejusmodi opus, quatenus a Deo procedit et ordinatur, miraculum esse dicendum; quatenus vero a diabolo efficitur et intenditur, miraculi nomine minime appellandum (n. 157).

178. **Nota 2.º** Igitur ex duplici capite, juxta dicta, potest miraculum esse falsum: vel quia in se non est supernaturale opus, positum, saltem, supra naturae sensibilis et corporeae vires; vel quia opus aliquod a daemone ob pravum finem procedens, fingitur a Deo ad eundem aut similem finem effectum et ordinatum. Duo erga dignoscenda ut a falso verum discernatur miraculum: primum quod superet vires naturae saltem sensibilis et corporeae; secundum, respectus ille et ordo sub quo a Deo procedit, non autem a diabolo.

Nota 3.º Unde, tunc praesertim urget difficultas et necessitas verum miraculum discernendi, cum eo respicit ut doctrinam aliquam vel revelationem commendet; donec enim elucescat utrum ad Deum finis iste referendus sit, nullatenus pro vero miraculo iudicium est ferendum. Quod autem eo in casu possit verum miraculum a ficto discerni, est fide definita certum, ex Vat. Conc. (1). «Si quis dixerit... miracula certo cognosci numquam posse, nec iis divinae »religionis christianae originem rite probari; anathema sit.»

179. Probr. thesis, idque perficiemus criticas assignando regulas.

I.^a Regula. Perspiciendae res illae sunt quae effectum mirum circumstant; quae si ad illud officium ineptae, vel è contra, ad illud naturaliter obsistebant; non est tunc dubitandum, opus esse supernaturale.

180. II.^a Cum media adhibentur nobis ignota, seu arte aliqua aut praestigiis quis utitur; non est tunc effectus credendus supernaturalis, vel saltem differendum iudicium; nisi tantae sit opus magnitudinis, ut clare a priori eluceat, artem ullam naturalem minime parem ad illud futuram.

181. III.^a Cum opus mirum neque ex antecedentibus, neque ex concomitantibus, neque ex consequentibus, aliquid prae se fert turpe, aut vanum; cumque auctor operis nullam praebet mendacii aut levitatis suspensionem, nec sua quaerit, sed Dei

(1) Can. 4, de fide.